

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 1051/2023
11.02.2026. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића и Марије Терзић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Драган Васић, адвокат из ..., против туженог ЈП „Електропривреда Србије“ са седиштем у Београду, ради утврђења, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3132/22 од 06.10.2022. године, у седници одржаној дана 11.02.2026. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3132/22 од 06.10.2022. године у делу става првог изреке, којим је потврђена пресуда Првог основног суда у Београду П1 381/22 од 20.06.2022. године у ставовима 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17. и 19. изреке, као и ставу другом изреке.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 3132/22 од 06.10.2022. године у делу става првог изреке, којим је потврђена пресуда Првог основног суда у Београду П1 381/22 од 20.06.2022. године у ставу 18. изреке, тако што се **ОДБИЈА**, као неоснован, тужбени захтев тужиоца АА из ... да се утврди да је тужилац засновао радни однос на неодређено време код туженог ЈП „Електропривреда Србије“, Технички центар Краљево, Одсек за техничке услуге Ужице, Погон ..., ради обављања посла „електромонтер за одржавање ЕЕО и ММ“ почев од 01.02.2016. године, што би тужени био дужан да трпи.

ОДБИЈАЈУ СЕ захтеви парничних странака за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 381/22 од 20.06.2022. године, ставом првим изреке, дозвољено је објективно преиначење тужбе учињено у поднеску од 15.03.2022. године. Ставовима од 2. до 17. изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца и утврђено да су ништави и да не производе правно дејство уговори о обављању привремених и повремених послова заведених код туженог под бројевима и закључени у дане ближе наведене у назначеним ставовима. Ставом 18. изреке, утврђено је да тужилац засновао радни однос на неодређено време код туженог ЈП „Електропривреда Србије“, Технички центар Краљево, Одсек за техничке услуге

Ужице, Погон ..., ради обављања посла „електромонтер за одржавање ЕЕО и ММ“ почев од 01.02.2016. године, што је тужени дужан да трпи. Ставом 19. изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 205.500,00 динара са законском затезном каматом почев од извршности пресуде до исплате.

Апелациони суд у Београду је, пресудом Гж1 3132/22 од 06.10.2022. године, ставом првим изреке, одбио као неосновану жалбу туженог и потврдио пресуду Првог основног суда у Београду П1 381/22 од 20.06.2022. године у ставовима од 2. закључно са 19. ставом изреке. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова поступка по жалби.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду, у смислу члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 10/23), па је оценио да је ревизија туженог делимично основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је са туженим закључио више уговора о обављању привремених и повремених послова на радном месту „електромонтер“, које послове је обављао у Одсеку за техничке услуге Ужице, Погон ... у периоду од 01.02.2016. године до 22.06.2021. године. Тужилац је све време обављао фактички исте послове и то одржавања мреже 35KW, одржавања 10KW мреже, реконструкције мреже, изградње нових, одржавања трафостаница, изградње нових, одржавања мреже и израде нових линија, мењања бројила, читавања бројила, дизања стубова. Радио је пуно радно време, рад је био организован у сменама, а радио је и прековремено. Све послове које је обављао радио је по налогу непосредног руководиоца.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су закључили да је тужилац у периоду од 01.02.2016. године, а на основу шеснаест закључених уговора о обављању привремених и повремених послова код туженог, непрекидно обављао истоврсне послове „електромонтера“ који су систематизовани Правилником о систематизацији радних места туженог важећем у спорном периоду, те да су ти уговори ништави, а тужилац је закључењем ових уговора засновао радни однос на неодређено време даном ступања на рад 01.02.2016. године. По становишту нижестепених судова, закључивању уговора са тужиоцем тужени је злоупотребио право из члана 197. Закона о раду, а што је забрањено одредбом члана 13. Закона о облигационим односима. Чињеница да је тужени, као део јавног сектора Републике Србије, у спорном периоду имао забрану запошљавања нових лица, не утиче на околност да је тужени са тужиоцем закључио уговоре противно члану 197. Закона о раду, што оспорене уговоре чини ништавим. Поред тога, тужени је имао могућност да кроз посебан поступак и добијање сагласности, сходно Закону о буџетском систему, уколико је постојала потреба за пријем у радни однос због повећаног обима посла, прими тужиоца у радни однос на одређено време, што је тужилац и чинио подношењем захтева надлежном министарству са молбом за давање сагласности за ново запошљавање у периоду од фебруара 2014. године до новембра 2021. године по којим

захтевима је и добијао сагласност за пријем лица у радни однос на неодређено време, али то није учинио.

Наводи ревизије којима се оспорава правилност примене материјалног права и изложено право мишљење нижестепених судова су делимично основани.

Према одредбама Закона о раду, радни однос се заснива уговором о раду који закључују запослени и послодавац пре ступања запосленог на рад, у писаном облику. Одредбом члана 32. став 2. истог закона, прописано је да се, ако послодавац са запосленим не закључи уговор о раду пре ступања запосленог на рад у писаном облику, сматра да је запослени засновао радни однос на неодређено време даном ступања на рад. Законом о раду су, као рад ван радног односа, дефинисани привремени и повремени послови, тако што је чланом 197. прописано да послодавац може да за обављање послова који су по својој природи такви да не трају дуже од 120 радних дана у календарској години закључи уговор о обављању привремених и повремених послова са незапосленим лицем, запосленим који ради непуно радно време – до пуног радног времена и корисником старосне пензије. Уговор из става 1. овог члана закључује се у писаном облику (став 2.).

Правну природу уговора не одређује само његов назив, већ и суштина правног односа који је њиме заснован. У конкретном случају, тужилац је код туженог био ангажован на основу више уговора о привременим и повременим пословима, закључених у периоду од 01.02.2016. године до 22.06.2021. године, па по својој правној природи ови уговори, без обзира на њихов назив, у суштини представљају уговоре о раду на неодређено време.

С обзиром на наведено, правилно су нижестепени судови утврдили да су сви уговори које је тужилац закључио са туженим о привременим и повременим пословима ништави, јер је код туженог радно место на коме је тужилац радио било систематизовано Правилником туженог о систематизацији послова важеће у спорном периоду, а тужилац је фактички обављао увек исте послове, континуирано и са пуним радним временом. Наведени послови су трајног, а не привременог или повремениг карактера, те се према својој садржини и опису послова не могу сматрати привременим и повременим пословима из члана 197. Закона о раду.

Међутим, с обзиром на то да је тужени корисник јавних средстава, у односу на њега се примењује и Закон о буџетском систему, који је *lex specialis* у односу на одредбе Закона о раду. Законом о буџетском систему чије су норме обавезујуће и за туженог, као и Законом о изменама и допунама Закона о буџетском систему („Службени гласник РС“, бр. 108/13), који је ступио на снагу 07.12.2013. године, чланом 27е став 34. прописано је да корисници јавних средстава не могу заснивати радни однос са новим лицима ради попуњавања слободних, односно упражњених радних места до 31.12.2020. године. Изузетно радни однос са овим лицима може се засновати уз сагласност тела Владе, на предлог надлежног министарства, односно другог надлежног органа, уз претходно прибављено мишљење министарства. Чланом 105. истог Закона, прописано је да ако су одредбе других закона, односно прописа, у супротности са овим законом, примењују се одредбе овог закона.

Тужилац је код туженог радио на основу закључених уговора у периоду од 01.02.2016. године до 22.06.2021. године, када је Законом о изменама и допунама

Закона о буџетском сиситему, који је био у примени од 07.12.2013. године било забрањено запошљавање нових лица у јавном сектору ради попуњавања слободних, односно упражњених радних места, осим у изузетним случајевима, уз сагласност надлежног органа Владе, а изменама и допунама Закона о буџетском сиситему од 01.01.2021. године било је ограничено запошљавање нових лица у јавном сектору у смислу члана 27к тог закона. У смислу наведених законских одредби, ништавост уговора о привременим и повременим пословима у конкретном случају не води утврђењу да је тужилац засновао радни однос на неодређено време даном ступања на рад 01.02.2016. године. При томе, иако је у поступку утврђено да је Влада Републике Србије, Комисија за давање сагласности за ново запошљавање и додатно радно ангажовање код корисника јавних средстава давала сагласност за додатно радно ангажовање код туженог у спорном периоду, наведено не води закључку да је добијена сагласност требало да буде искоришћена за заснивање радног односа тужиоца, будући да се поменуте сагласности не односе на нова запошљавања у одсеку у ком је тужилац био ангажован. Осим тога, тужени је овлашћен да према својим потребама и процесу рада одлучи о броју и структури запослених. Врховни суд је имао у виду да је од 01.01.2021. године постојало само ограничење запошљавања у јавном сектору, али тужилац није указао да су постојали услови из члана 27к Закона о изменама и допунама Закона о буџетском сиситему за заснивање радног односа.

Из изнетих разлога ревизија, туженог је делимично усвојена, а побијана пресуда преиначена у делу који се односи на утврђење да је тужилац засновао радни однос код туженог на неодређено време тако што је тужбени захтев тужиоца одбијен у том делу.

Тужени је делимично успео у ревизијском поступку у мањем делу тужбеног захтева, па нема право на трошкове ревизијског поступка у смислу чл. 154. и 155. ЗПП.

Састав одговора на ревизију није радња потребна за вођење поступка у смислу члана 154. став 2 ЗПП, из ког разлога тужилац нема право на накнаду ових трошкова.

Из наведених разлога одлучено је као у изреци пресуде, на основу чл. 414, 416. став 1. и 165. став 2. ЗПП.

**Председник већа - судија
Гордана Комненић, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**